KESK Genel Kurulu'na doğru...

İlkesiz pazarlık ve ittifaklara teslim olmayalım!

Devrimci bir mücadele programı etrafında birleşelim!

Arkadaşlar!

Yeni bir genel kurul sürecine girmiş bulunuyoruz. Genel kurullar, sendikal hedeflerin netleştirildiği ve b0u hedeflere ulaşmak için gerekli plan ve programların yapıldığı süreçlerdir. Bu düşünce hemen her anlayış tarafından kabul edilse de, pratikte genel kurulların salt yönetimlerin seçildiği alanlar olarak görüldüğünü ve kurullara yönelik "çalışmaların" bununla sınırlı kaldığını biliyoruz. Genel kurullar yaklaştıkça ittifak arayışlarına hız verilmekte, sendikal öncelikler, sendikal hareket, program, hedef vb. gözardı edilmektedir.

Elbette benzer mücadele programlarını savunan kamu emekçilerinin biraraya gelip ortak hareket etmesi kaçınılmaz ve gereklidir. Ancak KESK genel kurullarında uzun zamandır gruplar, hiçbir program ve mücadele yöntemi üzerinde uzlaşmaya varmadan, salt yönetimde yeralmak için biraraya gelmektedir. Öncelik program-hedef-mücadele birlikteliğine değil, yöne-

timde yer alıp-almamaya verilmektedir. Seçimde parsa kapma anlayışı, kamu emekçilerinin ve bir bütün olarak sınıf çıkarlarının üstünde tutulmaktadır. Elbette bu bir anlayış ve çizgidir ve kendisini genel kurul vesilesiyle bir de bu tarzda ortaya koymaktadır. Böylesi bir çizginin sendikal sorunlara çözüm şunması, ileriye dönük çözüm üretmesi beklenemeyeceği gibi, mevcut kötü durumun ortaya çıkmasında da önemli bir sorumluluğu vardır.

Oysa artık sendikalarımızın mevcut durumunda, hareketimizi kilitleyen ve sermayenin saldırıları karşısında savunmasız bırakan nedenlerle hesaplaşmak kaçınılmazdır. Zira son 15 yıllık mücadele tarihimizin bu en geri noktasında, tarihsel önemde bir saldırı programıyla yüzyüze bulunuyoruz. Eğer mücadelemizin engellerini, zayıflıklarımızı ve sorunlarımızı devrimci bir hesaplaşma temelinde aşamazsak, bu kritik dönemi karşılamamız mümkün olamaz.

Arkadaşlar!

Sadece mevcut yönetimlerin yapıp yapamadıkları temelinde değil tüm tarihimizi kapsayacak biçimde bir muhasebe yapmak ve zayıflıklarımızla hesaplaşmayı başarabilmek bugünün acil ihtiyacıdır. Ancak böyle bir muhasebe ve hesaplaşma temelinde, sendikal mücadele, mücadele yöntemleri üzerinden kamu emekçileri olarak ortak program oluşturmamız, genel kurulları sendikal, ekonomik-demokratik sorunların tartışıldığı ve çözüm üretildiği alanlara dönüştürmemiz mümkün olacaktır. Genel kurul süreci ancak böyle bir muhasebe ve hesaplaşmanın zemini haline getirildiği durumda amacına ulaşmış olacaktır. Bunu yapabildiğimiz takdirde hareketimizde yeni bir dönemin kapılarını açabileceğiz, aksi halde tarihsel saldırıların hayata geçmesi ve sendikal hareketimizin dibe vuruşu kaçınılmazdır.

Bu metin, bu yolda ortaya konulmuş bir ilk iradi çıkış, Genel Kurul sürecinde mevcut durumu değiştirmek yönünde ortaya konulmuş bir tartışma platformu ve birlikte yürümeye yönelik yapılmış bir çağrı olarak okunmalıdır.

Yaşadığımız tıkanmanın kaynakları

Bilindiği gibi, kamu emekçileri hareketi '90'lı yılların başlarında, grevli-toplusözleşmeli sendika talebi ekseninde şekillendi ve gelişti. Hareketin merkezi talep ve mücadele biçimleri üzerinde şekillenmesinde, kamu emekçilerinin tek bir işveren (devlet) çatısı altında çalıştırılmaları ve mali, özlük vb. haklarının tek odaktan belirleniyor olmasının belirleyici bir rolü

vardır. Fakat bu tek başına merkezi bir hareketin doğup gelişmesi için yeterli değildir. Tek bir işveren altında çalıştırılıyor olma, olsa olsa hareketin merkezi mücadeleye yönelebilmesinde uygun bir maddi zemin anlamına gelmektedir. Bu maddi zeminin yanısıra, bu zeminin sunduğu olanakları değerlendirip maddi örgütlülüğe çevirecek başka şeylerin de olması gerekir.

'90'lı yıllar, Sovyetler Birliği ve Doğu Bloku'nun çökmesiyle birlikte tasfiyeci rüzgarların dünyayı sardığı yıllar oldu. Ancak, ülkemiz devrimci hareketinin '87'lerle birlikte yeni bir toparlanma dönemine girmesi, işçi sınıfının bu dönemde yeniden ayağa kalkması ve daha önemlisi Kürt ulusal mücadelesinin kendi mecrasında gelişerek estirdiği devrimci rüzgar, bu tasfiyeci dalganın ülkemize girişini geciktirdi. '89 Bahar Eylemleri ve ardından gelişen metal direnişleri, Kürt ulusal mücadelesinin Serhıldanlarla gelişmesi, devrimci harekete moral kaynağı oluyordu. İşte bu koşullar altında kamu emekçileri hareketi, devrimci kamu emekçilerinin etkin müdahalesi üzerinde şekillendi.

Ne var ki, sınıf hareketinde yaşanan kırılmalar, sonrasında Kürt hareketinde de benzer bir kırılmanın yaşanması, sol harekette 12 Eylül'le yoğunlaşan bunalımın tasfiyeci bir yönde gelişmesini kolaylaştırdı. Dünün nispeten kitlesel devrimci akımları hızla düzenin icazet alanındaki yerlerini aldılar. Sol harekette yaşanan bu tasfiyeci çürüme kamu emekçileri hareketi üzerinde de etkisini gösterdi. İlk dönemlerinde devrimci kamu emekçilerinin önderliği altında gelişip güçlenen kamu emekçileri hareketi, '90'ların ortalarında başlayan ve sahte sendika yasası sonrasında daha bir belirginlik kazanan kırılma sürecini yine önderliği şahsında yaşadı. Tasfiyeci rüzgara direnmeye çalışan devrimci sol akımlar reformist akımların hareket üzerindeki etkisini kıracak güç ve iradeyi gösteremedi. Siyasal planda ise küçük burjuva-halkçı çizgilerinde diretmeleri fiili bir tasfiye sürecinde sürekli güç kaybetmelerini getirdi. Bu koşullarda reformist sol akımlar kamu emekçileri hareketi üzerinde tam bir denetim kurabildi.

Şüphesiz, kamu emekçileri hareketinin fiili-meşru mücadele zemininden uzaklaşmasında ve reformist anlayışların hareket üzerinde denetim kurmalarında, hareketin güçlü taban örgütlenmelerinden yoksun olmasının da önemli bir payı vardır. Mücadele perspektifi ve eylem hattı ne olursa olsun, bir örgütlenme emekçi kitleler zeminine sağlam bir biçimde ayak basamıyorsa, her zaman sarsılma ve yönünü şaşırma tehlikesiyle yüzyüze kalır. Hareketin nispeten kısa sürede ve kolay bir biçimde kendi fiili-meşru mücadele zemininden koparak reformist akım ve anlayışların denetimine girmesinde, bu zayıflığın önemli bir rol oynadığı yadsınamaz. Fakat tam da

merkezi talepler ekseninde şekillenen mücadelenin sunduğu olanaklar, bu zayıflığın aşılmasında değerlendirilebilirdi.

Grevli-toplusözleşmeli sendika talebi gibi merkezi bir taleple ortaya çıkan ve uzun yıllar boyunca bu hedefe ulaşamayan bir hareket, eğer özgün talep ve kazanımlarla beslenemezse, soluksuz kalacak, zamanla dinamiklerini yitirecek ve geriye düşecektir. Bu durum hareketin yorulmasını da beraberinde getirecektir. Kamu emekçileri hareketinin bugün yaşadığı tıkanmanın gerisinde de, uzun yıllar boyunca grevli-toplusözleşmeli sendika talebinin kazanılamamasının yanısıra, mücadelenin özgün talep ve kazanımlarla besle-nememiş olması olgusu vardır. Bugün sendikalarımız taban inisiyatiflerinden ve işyeri örgütlülüklerinden yoksun durumdadır. İşte bu koşullar altında, özellikle de sahte sendika yasası sonrasında kamu emekçileri hareketi, hızla reformist-uzlaşmacı anlayışların denetimi altına girmiştir.

Sol-sendikal gruplar ve kamu emekçileri hareketi

Kamu emekçileri hareketi başlangıcından beri sol hareketin yaşadığı siyasal dalgalanmalara açık olmuştur. Hareketteki dönüşüm de, sol hareketin yaşadığı dönüşümlerin dolaysız bir ifadesi olmuştur. Yukarıda bunun nedenlerini belli yönleriyle ortaya koymuş ve bugün hareketin yaşadığı kırılmanın özünde önderliği şahsında yaşandığını belirtmiştik. Güçlü taban inisiyatiflerine sahip olmayan bir hareket, doğal olarak önderliğinin yaşadığı dönüşümlere bağlı bir şekillenme yaşar. Demek ki, bugün kamu emekçileri hareketinde yaşanan tıkanmanın kaynaklarına inmek için, özünde bu hareketin önderliğinin yaşadığı tıkanma ve dönüşüme bakmak gerekmektedir.

Bugün Devrimci Sendikal Dayanışma (DSD), Yurtsever Emekçiler (YE) ve Emek Hareketi (EH) KESK ve bağlı sendikalarda büyük oranda yönetim kademelerini tutmakta, KESK'in yönelimi ve sendikal politikaları bu üç sendikal anlayış tarafından belirlenmektedir. Kuşkusuz bu anlayışlar da, siyasal yönelimlerini uzantısı oldukları siyasal akımlardan almaktadırlar. Bu üç anlayışın sendikal harekette oynadığı/oynayacağı rolü görebilmek için, uzantısı oldukları siyasal akımların siyasal platformlarına bakmak yeterlidir. Ancak biz burada kendimizi, bu sendikal anlayışların kamu emekçileri hareketinin güncel gelişmesi içerisinde izledikleri çizgi ve pratikleriyle sınırlayacak, hareket üzerindeki etkilerini hareketin geçirdiği belli dönemler üzerinden inceleyeceğiz.

Sahte sendika yasası ve KESK

Kamu emekçi hareketinde fiili-meşru mücadele çizgisinden uzaklaşma ve reformist-uzlaşmacı bir sendikal çizgiye yönelme eğilimi sahte sendika yasasından önceki dönemlerde gelişmekle birlikte, sahte sendika yasası süreci kesin bir dönemeç anlamında bu gelişimde belirgin bir yer tutmaktadır. Denilebilir ki, sahte sendika yasası sonrası dönem bu gelişimi kesin sonuçlarına götürmüştür.

Sahte sendika yasası kamu emekçileri hareketinde yaşanan kırılmanın derinleştiği bir süreçte gündeme geldi. 1,5 milyon kamu emekçisinin iş bıraktığı ve onbinlercesinin alanları doldurduğu 1 Aralık 2000 genel eylemi sonrasında kamu emekçileri hareketi yeni bir kırılma yaşadı. Bu kırılmada KESK'in izlediği çizginin tartışılmaz yeri bulunmaktadır. 1 Aralık 2000 eylemi, hareketin yıllardır özlemini duyduğu yeni bir kalkışmanın ifadesiydi. Ne var ki, yüzbinlerce kamu emekçisini harekete geçiren bu eylem, bizzat KESK yönetimi eliyle hareketin kırılmasına dayanak yapıldı. 1 Aralık genel eylemi, sonrası boş bırakılarak hava boşaltma niteliği kazandı ve hareketin umut-suzluğa sürüklenmesinde önemi bir rol oynadı. Aynı şekilde 1 Aralık'ı takip eden soruşturma terörü de, bizzat KESK yönetiminin tutum almaması nedeniyle kırılmayı derinleştirdi. Öyle ki, KESK Genel Kurulu'na sunulan "soruşturmalara karşı Ankara merkezli ve sonuç alınana kadar sürdürülecek bir eylem" önerisi reddedildi. İşte tam da bu koşullar altında devlet, daha önce yasalaştıramadığı sahte sendika yasasını yeniden gündeme taşıdı. Hareketin kırıldığı görülmüş ve uygun zamanın geldiğine karar kılınmıştı.

Sahte sendika yasasının yeniden gündeme taşınması ile birlikte KESK yönetimi, göstermelik eylemler ve protestoların dışına taşmayan bir sürecin mimarı oldu. Öyle ki, dönemin en güçlü eylemi olan, polis barikatlarını aşarak Ankara'ya girilen 26 Mayıs eyleminin yarattığı olanaklar değerlendirilemeyerek heba edildi. Yine sonrası boş bırakılarak ve tüm mücadele protesto eylemlerine indirgenerek, 26 Mayıs eylemi hava boşaltma eylemine dönüştürüldü.

KESK yönetimi daha yasa saldırısının başında, saldırının püskürtüleceğine dair herhangi bir inanç taşımıyordu. Bu, birçok basın açıklamasında kullanılan "yasa geçse dahi" sözcüğünde ifadesini buluyordu. Dahası KESK bürokratları yasada, devletle masaya oturmanın olanaklarını görüyor, böylece yasalcı-icazetçi anlayış yıllardır düşünü kurduğu "meşruluğa" somut bir dayanak elde etmiş oluyordu.

Daha yasa geçmeden üye kampanyalarına başlanmış ve yetki yarışına girilmişti. Yasanın geçmesinin ardından ise hızla yeni duruma ayak uyduruldu. Bu dönemde fiili-meşru mücadele içerisinde kurulmuş bir dizi sendikanın kapısına kilit vuruldu. Yargı-Sen ve Asim-Sen sessiz sedasız kapatıldı. Yasanın belirlediği işkolu tanımlamalarına uygun olarak bir dizi sendika kendisini feshederek birleşme yoluna gitti. Bunlarla da kalınmadı, KESK'in ve sendikaların tüzükleri yasaya uyarlandı. Artık "fiili-meşru mücadele" kavramı içi boş bir sözcük kalıbına indirgenecek ve herşey toplu görüşme masasına endekslenecekti. Yasa sonrası son üç toplu görüşme dönemi, bunu tüm açıklığıyla ortaya koymaktadır.

Pazarlık masasına ve toplu görüşmelere endekslenmiş bir dönem

Sahte sendika yasası sonrasında üç toplu görüşme dönemi yaşandı. Yasa sonrası dönem özünde tüm hareketin toplu görüşmelere endekslendiği bir dönem oldu. Toplu görüşmeler, kamu emekçilerinin geniş kesimlerinin harekete geçirilip seferber edilmesinin dayanağı yapılmak yerine, emekçilerin seyirci durumuna getirildiği ve mücadelenin öznesi olmaktan çıkarıldığı dönemler oldu. Hazırlanan toplusözleşme taslakları ise daha masaya oturulur oturulmaz çekmecelere atıldı. Her toplu görüşme döneminde "toplu görüşmeyi toplu sözleşmeye çevireceğiz" sözünün öne çıkarılmasına karşın, bu söyleme uygun bir tutum ve pratik içerisine girilmedi. Oysa toplusözleşme yapmak, ancak grev eksenli bir mücadele programı ile olanaklı olabilirdi. İleri sürülen talepler ne olursa olsun, bunların kazanılması ancak kamu emekçilerinin mücadelenin öznesi durumuna getirilmesiyle mümkündü. Denilebilir ki, toplu görüşme dönemleri kamu emekçilerinin KESK'e duyduğu güveni zayıflatan bir rol oynadı.

Kısacası, geride bırakılan üç toplu görüşme dönemi, KESK'in izlediği uzlaşmacı çizginin sonucu olarak, kamu emekçileri hareketine yarar getirmek şöyle dursun, hareketin umutsuzluğa sürüklenmesine ve geniş emekçi kitleler ile sendikalar arasındaki mesafenin boyutlanmasına hizmet etti. Öyle ki, son toplu görüşme döneminde, KESK ile Kamu-Sen ve Memur-Sen arasındaki ayrım çizgileri de iyice belirsizleşti. KESK kamu emekçileri nezdinde diğer sendika konfederasyonlarıyla aynı kefeye konmaya başlandı. Uzlaşmaya ve masaya dayanan çizginin, günübirlik protestocu eylem tarzının sonucu, kamu emekçilerinde sendikalardan uzaklaşma yönünde bir eğilimin gelişmesi oldu.

Tasfiye saldırıları, 4688 değişiklikleri ve KESK'in tutumu

Geride bıraktığımız son iki yıllık dönem "Kamu Reformu" adı altında, kapsamlı bir özelleştirme ve köleleştirme saldırısının zincirlerinden boşandığı bir dönem oldu. Sermaye sınıfı tek başlı bir hükümetin varlığını, işçi sınıfı ve kamu emekçileri hareketindeki örgütsüzlük ve dağınıklığı tarihsel bir fırsat olarak görüyordu. İşçi sendikaları bir yana, KESK de yeterince ehlileştirilmiş ve güçten düşürülmüştü.

Tasfiye saldırısına ilişkin tasarıların gündeme gelmesi ile birlikte KESK içerisinde farklı anlayışlar ortaya çıktı. Yurtsever Emekçiler (YE), tasfiye yasalarının bir parçasını oluşturan Yerel Yönetim Reformu'nu destekler bir konuma savruldular. Bunun özelleştirmelerle olan bağını görmek yerine, siyasal planda kendilerine sağlayacağı sözde olanaklara gözlerini diktiler. Öyle ki, yerelleştirme demokratikleştirme adımı olarak görülüyor, özünde sınıfın en önemli kazanımlarından olan sağlık, eğitim vb. haklarının piyasaya açılmak istendiği görmezden geliniyordu. "Kamu Reformu" adı altındaki saldırı yasalarına cepheden karşı koyanlar, YE tarafından statükoculukla suçlanıyordu. Bu tutumun doğal sonucu, kendi yönünü sermayenin yeni konsepti içerisinde aramak olacaktı.

Devrimci Sendikal Dayanışma (DSD) ise, kamu reformu yasalarına karşı olmakla birlikte, saldırıların püskürtülebileceğine dair bir inanç taşımıyor ve tasfiye yasaları karşısında uzlaşmacı bir çizgiyi temsil ediyordu. "Tek başımıza püskürtemeyiz" sözü hem DSD'nin ve hem de YE'nin dilinde dolaşıyordu. Bu, 2 milyon kamu emekçisinin gücüne olan güvensizliği ortaya koyuyordu. Nihayetinde hiçbir ön hazırlık yapılmadan 10-11 Aralık 2003 tarihinde vizite ve iş bırakma eylemleri gerçekleştirildi. Yasak savma türünden gerçekleştirilen ve reformist anlayışların marifeti ile bizzat şubelerde tartışmaya açılan -ki önemli bir kısmı kararı hayata geçirmemiştir- 10-11 Aralık eylemleri sonrasında, uzlaşmacı çizginin temsilcileri eylemin başarısızlığını kendilerine dayanak edindiler. Artık herşey "alternatif projelere" kalmıştı. Daha çok YE'nin dillendirdiği, "içine girip değiştirme" tutumu Aralık eylemleri sonrasında genel bir tutum halini aldı. Emek Hareketi (EH) ise YE'nin yerel yönetimler karşısındaki tutumunu bir "yanılgı" olarak görüyor, KESK'e hakim olan uzlaşmacı anlayışa karşı olduğunu söylüyor, ama pratikte söyleminin gerisine düşüyordu. KESK tehlikeli bir yaklaşım içerisine girmişken, EH yalnızca örtülü bir biçimde bu tutumu eleştirmekle yetiniyor, bir ayrışmaya yönelemiyordu. Çünkü uzantısı oldukları siyasal

akımlar yaklaşan yerel seçimlerde SHP'yle ortak bir tutumun içerisindeydiler. Diğer yandan EH sendikalardaki ve KESK yönetimindeki temsiliyetini, bizzat diğer iki yapılanma ile kurmuş oldukları ittifak ilişkilerine borçluydu.

İşte bu koşullar altında Aralık sonu ve Ocak başlarında 4688 sayılı yasada yapılacak değişikliklere ilişkin hükümetle pazarlıklara girişildi. Kuşkusuz sorun pazarlık masasına oturmak ve talepleri masaya taşımış olmakta değil, bunu pazarlıkçı bir tutumla gerçekleştirmiş olmaktaydı. Öyle ki, defalarca yapılan toplantılar kamu emekçilerinden gizlendi. Yasa değişiklikleri, kamu emekçileri hareketinin doğup gelişmesinde temel bir rol oynayan grev ve toplu sözleşme talebini gündeme taşımanın ve emekçi yığınları bu doğrultuda harekete geçirmenin yeni bir olanağı olarak değerlendirileceğine, hükümetten "bir parmak bal" koparmanın fırsatı olarak görüldü. Nihayetinde bir parmak bal da alındı: Aidat alt limiti binde beşe çıkarıldı ve profesyonel olmayan yöneticilere haftada bir günlük ücretli izin hakkı alındı!

TTB ve SES'in öncülüğünde "ücretsiz, kaliteli, yaygın sağlık hizmeti" talebi ile sağlık emekçilerinin yapmış oldukları iş bırakma eylemlerine ise, KESK pasif destek vermekle yetindi. Sağlık hizmetlerinin tasfiyesi, tasfiye yasalarının bir parçası olmasına ve kamu emekçilerinin tümünü ilgilendirmesine karşın, sanki sorun sadece sağlık emekçilerinin sorunuymuş gibi davranıldı. Oysa sağlık emekçilerinin almış oldukları tutum KESK bütününe yaygınlaştırılabilir, böylelikle tasfiye saldırısına karşı mücadele geniş emekçi kitlelerin gündemine sokulmuş olurdu. Ne var ki, KESK'in sağlık emekçilerinin "sağlık hakkı" ekseninde yürüttükleri mücadele karşısındaki tutumsuzluğu nedeniyle, hem sağlık emekçileri cephesinden yürüyen mücadele zayıfladı ve hem de geniş emekçi yığınlar sağlık hakkının tasfiyesine dönük saldırılar karşısında mücadelenin dışında bırakıldı.

KESK de içinde olmak üzere Emek Platformu'nun (EP) kimi bileşenleri tarafından 6 Mart 2003 tarihinde, "Kamu Yönetimi Temel Kanun Tasarısı"nın meclise gelmesi nedeniyle, Ankara merkezli miting kararı alınmıştı. AKP hükümeti, yerel seçimlere dönük hassasiyetlerini de gözeterek, tasarıların görüşülmesini seçimler sonrasına ertelediğini, "toplumsal konsensus" sağlanmadan yeniden gündeme getirmeyeceğini açıklayarak, sendikalara 6 Mart'ta düzenlenecek mitingi iptal etmeleri çağrısı yaptı. Türk-İş bu çağrı üzerine eylemden çekildiğini açıkladı. Fakat Yol-İş üyesi Karayolları ve Köy Hizmetleri işçileri, eyleme onbinler halinde katıldılar. KESK ise eylemden çekilmeyeceğini açıkladı. Fakat yerel seçimler sonrasında KESK, diğer sendika konfederasyonlarıyla birlikte, hükümetin yapmış olduğu çağrıya uygun bir tutum geliştirerek pazarlık kapısını zorladı.

KESK'in de içinde olduğu kimi EP bileşenleriyle birlikte dokuz maddelik bir değişiklik önergesi hazırlandı. Bu tutum kamu emekçilerinden gizlense de bir biçimde basına yansıdı. Ne var ki, yerel seçimlerden güçlenerek çıkan AKP hükümeti, sendikalarla "konsensus" sağlamak şöyle dursun, masaya dahi davet etmedi. "Kamu reformu" yasaları mecliste oylanırken, KESK bürokratlarına yalnızca seyretmek düştü.

Pazarlığa bel bağlama tutumunun sonucu, kamu emekçilerini saldırı yasalarına karşı mücadeleye hazırlamamak ve onları eylemsiz bırakmak oldu. Cumhurbaşkanı'nın veto ettiği yasalar, önümüzdeki dönemde yeniden mecliste görüşülecek. Ne var ki KESK'in hala da bu yasalar karşısında herhangi bir eylem programı bulunmuyor.

Yukarıda üç ara başlık altında KESK'in yakın dönemlerdeki yönelimlerini ortaya koymuş bulunuyoruz, ki bu özünde KESK'e hakim reformist anlayışların yönelimleridir. Bu anlayışlar yer yer farklılıklar taşısalar da, sendikal çizgi ve eylem anlayışı bakımından aynı kulvarda durmaktadırlar. Fakat reformist anlayışların yukarıda kaba hatlarıyla ortaya koymaya çalıştığımız mevcut çizgileri üzerinde de uzun süre tutunamayacakları açıktır. Teslimiyetin sonu yoktur. KESK, içinden geçtiğimiz dönemde reformist anlayışlar eliyle yeniden şekillendirilmekte, AB'cilik, sivil toplumculuk, projecilik vb. sınıf dışı bakışlar sendikal hareketimize hakim kılınmaya çalışılmaktadır.

Reformizm ve KESK'in yeni yönelimi

Yukarıda reformist akımların mevcut çizgilerinde tutunamayacaklarını belirtmiş ve "teslimiyetin sonu yoktur" demiştik. Reformist akımlar eliyle fiili-meşru mücadeleden kopartılan kamu emekçileri hareketi bugün, yine aynı akımlar eliyle, AB'ci, alternatif üretmek adına sivil toplumcu bir çizgide yeniden şekillendirilmektedir. Sahte sendika yasası sonrası dönem, kamu emekçileri hareketinin meclis gündemine ya da toplu görüşme dönemlerine endekslendiği bir dönem oldu ve fiili-meşru mücadele çizgisinin yerini uzlaşmacı, görüşmeci ve pazarlıkçı bir sendikal çizgi aldı. Son bir yıllık döneme bakıldığında, KESK'in tarihsel saldırılar karşısında "içine girip değiştirme", "alternatif proje üretme" gibi tümüyle mücadelenin ihtiyaçlarından uzak bir tutum içerisine sürüklendiği görülmektedir. Öyle ki, her yasa saldırısı karşısına sözde alternatif yasa tasarıları hazırlanarak çıkılmaya çalışılmış, sosyal güvenliğin tasfiyesine ilişkin olarak ise "alternatif sosyal güvenlik tasarısı" hazırlanmıştır. Denilebilir ki KESK

bürokratları, meclis alt komisyonu gibi davranmaya başlamış, KESK de hükümet ortağı gibi işletilmeye çalışılmıştır. Son toplu görüşmeler döneminde "sosyal program" ihtiyacından dem vurularak, hükümetin önüne "hükümet programı" koyulmaya çalışılmıştır. Toplu görüşme sonrasında ise kamu emekçilerine yönelmek yerine, ILO'ya şikayet, AİHM'ye ve Yargıtay'a başvurma gibi tutumlar geliştirilmiştir. Öyle ki, düzenin tüm kurumları (hükümeti, ILO'su, AİHM'i, Yargıtay'ı) toplu görüşmelerin tarafı olarak görülürken, taraf olarak algılanamayan ve başvurulmayan tek kesim iki milyonluk kamu emekçisi kitlesi olmuştur. Bu kitle oynanan oyunun yalnızca seyircisi durumuna düşürülmüştür!

Eylem programları hazırlamak, emekçilerin talep ve istemlerine dayanmak ve kamu emekçilerini eylemlere hazırlamak yerine "alternatif" tasarılar hazırlamak, kamu emekçilerinin gücüne yaslanmak yerine düzenin kurumlarını muhatap almak vb. KESK'in çizgisi haline getirilmiştir. Son dönemlerde giderek yaygınlaşan bir biçimde sendikalar "sivil toplum" örgütleri olarak nitelendirilmekte, AB'cilik yaygın bir tutum haline gelmektedir. Kuşkusuz bu yönelim, bizzat reformist akımların siyasal cephedeki yönelimlerinin KESK'e yansıması olarak değerlendirilmek zorundadır. Siyasal cephede düzenle barışık bir siyasal yaşam sürmeye kalkanlar, hiç şüphe yok ki, sendikalarımızı da "kapitalizmin fren balataları" olarak örgütleme çabası içerisinde olacaklardır.

Protestocu eylem anlayışı ve kamu emekçileri hareketine etkileri

Kamu emekçileri hareketinin son üç yıllık dönemine bakıldığında, basın açıklamaları, miting gibi hak almaktan uzak, günübirlik eylem biçimlerinin hakim olduğu görülür. Bunun yanısıra tüm eylem ve etkinlikler meclis gündemine endekslenmektedir. Geniş emekçi kitlesini harekete geçirme hedef ve amacından yoksun olarak ortaya çıkan bu eylem biçimleri, bir yandan kamu emekçilerini mücadelenin öznesi olmaktan çıkartır ve güvensizleştirmekte, diğer yandan da hareketin ileri kadrolarının yorulmasına hizmet etmektedir. Kısacası "protestocu" eylem biçimleri, hareketin gelişmesi bir yana, güçten düşmesine ve kırılmasına neden olmaktadır. Kuşkusuz burada sorun bu eylem biçimlerine başvuruluyor olmasında değil, grev ve işyeri eksenli hak alıcı eylem biçimlerinin dışında, kendi içinde eylemler olarak ele alınmalarındadır.

Sendikalar emek örgütleridir ve gerçek güçlerini de dayandıkları emekçi kitlelerden alırlar. Bu güce yaslanmayan, mücadeleyi pazarlık masalarına ve "protestocu" eylem biçimlerine indirgeyen bir sendikal hareket eninde sonunda dayandığı güçlerden kopacak ve yalnızlaşacaktır. Grev hedefini barındırmayan ve emekçi kitleleri bu hedefe yöneltmeyen, diğer tüm eylem ve etkinlikleri bu hedef çerçevesinde değerlendirmeyen bir eylem anlayışının geniş emekçi kitleleri kucaklaması ve harekete geçirmesi olanaklı değildir. KESK ve bağlı sendikaların karar mekanizmalarını ellerinde tutan reformist anlayışlar, bugün gelinen noktada hareketi "protestocu-günübirlik" eylem biçimlerine mahkum etmiş bulunmaktadırlar. Geniş kitlelerin mücadelenin öznesi olmaktan çıkartılması, hareketin ileri kadrolarının günübirlik eylemler içerisinde yorulması ve umutsuzlaşması bunun doğal bir sonucudur.

Reformist önderliğin "protestocu" eylem anlayışının gerisinde ise izlenen sendikal çizgi vardır. Pazarlık masalarına ve görüşmelere endekslenmiş bir sendikal mücadele anlayışının hak alıcı bir mücadele ve eylem tarzına sahip olması beklenemez. Reformist anlayışlar grev ve işyeri eksenli kesintisiz bir mücadele hedefini ya hiç gündemlerine almamakta, ya da gündeme taşındığı yerde de "kitleler hazır değil" edebiyatına sarılmaktadırlar. "Kitleler hazır değil" söylemi kitleleri kapsamlı ve kesintisiz bir çalışma içerisinde greve hazırlamayı gerektirirken, sanki her an greve gidebilecek bir kitle varmış gibi tarihsiz iş bırakma kararları almaktan da geri durmamaktadırlar. Sonra tutup bu iş bırakmaların başarısızlığını yine "kitlelere" maletmektedirler. Şüphe yok ki, iş bırakmalar da kesintisiz bir mücadelenin parçası olarak görülmedikçe ve ortaya konulan taleplerin kazanılmasına odaklanmadıkça kendi içinde anlamsızlaşacak ve "günübirlik" bir mücadele biçimine indirgenecektir. Reformist anlayışlar iş bırakmaları bu kapsamda ele almakta ve onu bir günlük bir protesto eylemine indirgemektedirler. Son olarak personel rejimi konusunda KESK'in almış olduğu "komisyonlara geldiğinde iş bırakılacak" kararı da bu yöndedir.

Kısacası, kamu emekçileri hareketi reformist-bürokratik önderliğin mücadele anlayışı nedeniyle geriye savrulmakta, amaçsız-hedefsiz günübirlik eylem biçimleri içerisinde boğulmaktadır. KESK'in izlemiş olduğu uzlaşmacı çizgi ve hak almaktan uzak "protestocu" eylem anlayışının ürünü olarak, geniş kamu emekçileri kitlesi sendikalara güvensizleşmekte ve hareketin dışına itilmektedir.

Kamu emekçilerinin tarihsel saldırıları püskürtecek devrimci mücadele programı ihtiyacı!

Bugün tarihsel nitelikte bir saldırı programıyla yüzyüze bulunuyoruz. Kamunun tasfiyesi ve sermayeye açılması, esnekleşmenin fabrikadan başlayarak tüm üretim birimlerine tahkim edilmesi, buna bağlı olarak örgütsüzleştirme, yarı-zamanlı çalışmaya mahkum etme, reel ücretlerde erime, saldırı dalgasının belli başlı dayanak noktalarını oluşturmaktadır. Emperyalizmin dünya ölçeğinde yürütmüş olduğu neo-liberal saldırı zincirinin Türkiye ayağı, tekelci sermayenin çıkarları üzerinden şekillenmekte, işçi ve emekçi hareketinin içinde bulunduğu örgütsüzlük ve tıkanıklık da hayata geçirilmelerini olanaklı kılmaktadır. Sermayenin yeniden yapılanma süreci, bir yanıyla kapitalist sömürü düzeninin insanlığa verebileceği bir şeyinin kalmadığını tüm çıplaklığıyla ortaya koymaktadır. Fakat öte yandan bu aynı saldırı dalgası, hayata geçirilebildiği ölçüde, kapitalist barbarlık düzeninin kendini tahkim etmesine ve ömrünü uzatmasına yolaçmaktadır. Denilebilir ki, bu saldırılar zinciri, şu veya bu tekelci sermayenin tekil ihtiyaçları üzerinden değil, bir bütün olarak kapitalist sömürü düzeninin ihtiyaçları üzerinden şekillenmektedir. Dünya pazarlarının paylaşılmış olması, bir yandan mevcut pazarlar üzerindeki kapitalist rekabeti körüklerken, öte yandan da yeni kâr alanları açılmasına duyulan ihtiyacı derinleştirmektedir. Bu ise, hem emperyalist savaş ve boğazlaşmaların yaygınlaşıp derinleşmesini beraberinde getirmekte, hem de işçi ve emekçilerin sosyal kazanımlarının gasp edilerek yeni pazar alanları yaratılmasına, esnek çalışma, ücretlerin düşürülmesi vb. yöntemlerle işgücü maliyetlerinin düşürülmesine dönük politikalara kaynaklık etmektedir. Kısacası bugünkü kapsamlı saldırılar, emperyalist-kapitalist düzen için vazgeçilmez bir zorunluluk durumundadır.

Kamunun yeniden yapılandırılması üç yasa çerçevesinde gündemleştirilmişti: Kamu yönetimi temel kanunu, yerel yönetim "reformu" ve personel rejimi "reformu". Kamu yönetim reformu özetle devletin artık yerelliklerde hizmet üretmeyeceğinin açıklanmasıdır. Yerel yönetim reformu ise bugüne kadar iyi-kötü devlet eliyle üretilen hizmetlerin belediyelere aktarılmasını, belediyelerin ise bunları işletme esasına göre yürütmesini ya da özel işletmelere devrini öngörmektedir. Yerel yönetimlere devredilen hizmetlerin üretiminde "sözleşmeli personel çalıştırmak esastır" ilkesi yeralmaktadır. Son olarak gündeme getirilen personel rejimi kanunu ise bu iki yasayı tamamlayıcı niteliktedir. Personel rejimi kanunu ile memur sayısı 300 bine indirile-

cek, 1,5 milyondan fazla memur sözleşmeli statüye geçirilecektir. Memur olarak kalan 300 binin büyük bir kısmı ise polislerden oluşacaktır. Her üç yasa da kamu emekçilerini yakından ilgilendirmektedir.

Bu saldırıların kapsamına bakarak, tarihsel saldırılar tarihsel olanakları da beraberinde taşır diyoruz. Milyonlarca kamu emekçisini iş güvencesinden mahrum edecek personel kanunu, aynı zamanda milyonlarca kamu emekçisini örgütleme ve harekete geçirme aracına dönüştürülebilir. Diğer saldırı yasaları için de aynı durum söz konusudur. Ancak saldırı yasalarını olanağa dönüştürmek, bilinç açıklığına ve bu konuda gösterilecek ısrara bağlıdır. Bu nedenle genel kurul süreci saldırı yasalarını püskürtecek programların oluşturulacağı alanlar olarak planlanmalı ve buna uygun kullanılmalıdır.

A- "Kamu Yönetimi Reformu"na karşı ilkesel tutum ve mücadele perspektifi

"Kamu yönetimi reformu", personel rejimi yasası neo-liberal politikaların kamu alanındaki yansımalarıdır. Bu yasal düzenlemelerle kamusal hizmetler piyasa koşullarına uyarlanıp, kâr mekanizması ile işletilecek veya sermayeye devredilecek; çalışma ilişkileri esnekleştirilerek, güvencesiz, kısmi zamanlı çalışmanın önü açılacaktır. Bu nedenle bu yasalar tartışma ve pazarlık konusu yapılmaz, toptan reddedilmelidir. Kamu emekçilerinin geleceği bu saldırı yasalarını püskürtüp-püskürtmemeye bağlıdır. Kısacası kamu emekçileri varlık-yokluk sorunuyla karşı karşıyadır.

Saldırı yasalarına karşı ikircikli tutumlar takınmadan süresiz iş bırakma örgütlenmelidir. "Meclise geldiği gün iş bırakacağız" söylemi bir kenara bırakılıp, zaman kaybetmeden işyerleri düzeyinde iş bırakmayı örgütleyecek komiteler oluşturulmalıdır. İş bırakma eylemi işyerleri üzerinden ete-kemiğe büründürülmelidir. Sendika genel merkezlerinde birkaç gün öncesinden alınan iş bırakma kararlarının hiçbir anlamı olmadığı gibi, başarısızlığı ölçüsünde kamu emekçileri üzerinde yarattığı olumsuzluklar da bilinmektedir. Hak alıcı bir eylem hattı örebilmek için önemli olan hedeflerimizi net bir biçimde belirlemek ve bu hedeflere ulaşmak için planlı, programlı bir çalışmayı önümüze koymaktır.

B- Sendikal taleplerimiz

a) Kamu emekçileri ve tüm çalışanlar için grevli-toplu sözleşmeli sendika ve sınırsız grev hakkı tanınmalıdır. Kamu emekçileri hareketini kısırlaştırıp, yasal sınırlara sıkıştıran 4688 sayılı yasanın dışına çıkılmalıdır. KESK ve ona bağlı sendikalar, sendikal yapıları, etkinlik ve eylemleri 4688'e uydurmaya son vermeli, yasada yeri olup olmamasına bakılmaksızın, mücadelenin

gereklerine göre davranmalıdır.

b) Kamuda çalışan taşeronları da kapsayacak bir biçimde ortak bir sendikal yapılanma oluşturulmalı, varolan sendikal yapı buna uygun olarak dönüştürülmelidir. Esnek üretim biçimleri kamu emekçilerinin parçalanmasını da beraberinde getirmiştir-parçalı bir yapı oluşmuştur. Bugün kamu emekçilerinin üretimden gelen güçlerini kullanabilmeleri, aynı mekanda çalışan teşaron ve sözleşmelilerin örgütlenmesinden geçmektedir. Sendikal yapılanma herbir işyeri özgülünde bu durumu gözönünde tutmalı ve buna uygun bir yapı oluşturmalıdır. Hizmet üretiminden gelen gücün kullanımı ancak böylesi bir örgütlenme oluşturulduğunda mümkün olacaktır. Sağlık emekçilerinin örgütlediği iş bırakma eyleminde sözleşmeli personelin ve taşeron işletmeye bağlı çalışanların iş bırakma eylemine katılmaması ortak örgütlenmenin önemini göstermektedir.

c) Sendika yönetimlerinin oluşturulmasında kamu emekçilerinin demokratik katılımı esas alınmalıdır.

Kamu emekçileri sendikalarının temel örgütlenme ve karar alma birimi işyerleri olmalıdır.

Söz ve karar hakkı işyerleri üzerinden kullanılmalı, mücadele işyerlerinden yükseltilmelidir. İşyeri temsilcilerinin oluşturduğu kurullar, karar organları, yönetim kurulları yürütme organı olmalıdır.

d) Profesyonel sendikacılık reddedilmelidir. Kamu emekçilerilerinin ihtiyaç duyduğu eğitim, uzmanlar yerine, kamu emekçileri içinde varolan kadrolar tarafından sağlanmalıdır. KESK'i yaratma bilinci ve birikimine sahip kadroların üniversite kürsülerinde ders veren, çoğu durumda mücadelenin dışında duran akademisyenlerden çok daha iyi bilgi-birikimi aktaracakları, neo-liberal saldırılar, sendikal sorunlar üzerine çok daha verimli ve pratiğe etkisi üzerinden etkili tartışmalar yürütecekleri ve sendikal harekete yön verecekleri açıktır. Uzman desteğine başvuru KESK içinde kök salmaya başlayan projeciliğin bir diğer görünümüdür. KESK, projeler ve eğitim peşinde koşturan bir sivil toplum kuruluşuna dönüştürülmemelidir.

e) KESK toplu görüşme masasından çekilmelidir. Neo-liberal söylemin popüler argümanı "uzlaşma", "katılım" adı altında kamu emekçilerine ve KESK'e dayatılan teslimiyet reddedilmelidir.

f) Kamu-Sen ve Memur-Sen gibi gerici sendikalarla hiçbir üst platformda yer alınmamalıdır. KESK'in uzlaşmacı, teslimiyetçi çizgisini örtmek için kullandığı ve halihazırda işçi-emekçilerin birlikteliğini, saldırılar karşısında ortak tavrını örgütlemeyen üstten dayatmacı platformlar reddedilmelidir. İşçi-memur birlikteliği, taleplerin ortaklaşması temelinde taban örgütlülükleri

üzerinden kurulmalıdır.

C- Ekonomik ve demokratik taleplerimiz

1- Kamu emekçilerinin asgari ücreti insanca yaşamaya yeterli miktarda olmalıdır.

2- Haftalık çalışma süresi 35 saat ile sınırlandırılmalıdır.

3- Tüm kamu işyerlerinde yemek, ulaşım ve kreş ücretsiz olarak karşılanmalıdır.

4- Kamunun tasfiyesine son verilmeli, özelleştirmeler durdurulmalıdır. Kamusal hizmetlerin özelleştirilmesi işsizliğin ve yoksulluğun derinleşmesiyle eş anlamlıdır.

Herkese erişilebilir nitelikli, parasız sağlık ve eğitim hakkı ile sosyal güvenlik sağlanmalıdır. İşçi ve emekçilerin emeklilik hakkını gaspeden sosyal güvenlik reformuna karşı mücadele edilmelidir. Özel emeklilik fonları kaldırılmalıdır.

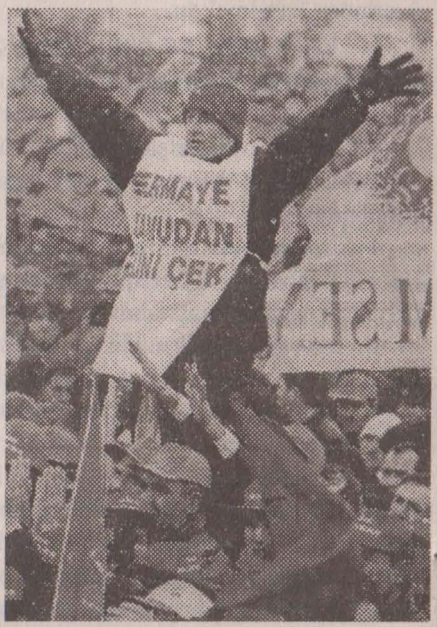
5- Anadilde eğitim hakkı KESK'e bağlı tüm sendikalar tarafından sahiplenilmeli ve bu hakkın elde edilmesi için mücadele programı oluşturulmalıdır. "İşçilerin birliği halkların kardeşliği" KESK'in temel şiarlarından olmalı, KESK şovenizmle mücadelede üzerine düşeni yapmalıdır. Bunun için, Eğitim-Sen'in kapatılmasına karşı tüm sendikalar işyerleri üzerinden şekillenen bir mücadele programı ortaya koyup, bu programın uygulayıcısı olmalıdır.

6- AB, İMF, DB, NATO vb. emperyalist kuruluşlarla ilişkilere son verilmelidir. Liberal sol ve yurtsever emekçiler tarafından kamu emekçileri alanına taşınan AB'ciliğe karşı mücadele edilmelidir. AB'nin emperyalist niteliği açığa çıkarılmalıdır. KESK AB'ye karşı kesin, net ve cepheden bir duruş örgütlemelidir. KESK tarafından açıkça savunulmasa da bileşenleri tarafından dillendirilen "Emeğin Avrupası"nın ancak ve ancak işçiler-emekçilerin birlikteliği ve ortak mücadelesiyle kurulabileceğinin altı çizilmelidir.

7- Tecrit ve ceza infaz yasasına karşı mücadele edilmelidir. Neo-liberal saldırıların bir bütün olduğu ve içerisi-dışarısı ayrımının geçerliliğini yitirdiği gözönünde tutulmalıdır. Bu nedenle bir bütün olarak toplumu teslim almayı hedef alan tecrite ve ceza infaz yasasına karşı KESK aktif olarak mücadele etmeli, eylemlerin örgütlenmesinden eylemlere katılıma kadar sürecin öznesi olmalıdır. Siyasi tutsakları ilk elden ilgilendiren talepler sözkonusu olduğunda, KESK tarafından dillendirilen "kamu emekçilerinin gündemi değil" söylemi terkedilmelidir.

8- Sınırsız örgütlenme, toplanma, söz, basın ve gösteri hakkı için

mücadele edilmelidir. Özellikle personel kanunu ile birlikte toplu olarak iş bırakmak, iş yavaşlatmak, dilekçe vermek, bilgi istemek, bilgi vermek yasak kapsamına alınmak istenmektedir. Bu nedenle sınıf hareketinin ilk ortaya çıkışından itibaren temel taleplerden olan örgütlenme, söz, basın ve gösteri hakkına sahip çıkılmalıdır. Sermayenin örgütlü gücüne karşı sınıfın örgütlü gücü esas alınmalıdır. Bu bilinçle, sınıfın örgütlenmesi karşısına çıkarılabilecek her türlü yasal düzenlemeye karşı mücadele edilmelidir.

Son söz

Bugün kamu emekçileri hareketi çok kritik bir sürecin eşiğindedir. Gelinen noktada kamu hizmet alanlarının tasfiyesinin yanısıra bir bütün olarak KESK'in tasfiyesi de hedeflenmektedir.

Sermayenin bu kapsamlı saldırı dalgası karşısında sendikalar ise neredeyse varlık-yokluk mücadelesi vermektedir. Bazı sendikaların kapanmayla yüzyüze kaldığı, sendikal mücadelenin ve sendikalara güvenin dip noktayı bulduğu, sendikaların işlevsizleştiği, üye sayısının düştüğü, bürokratlaşma ve yozlaşmanın çoktan baş gösterdiği bugün, duyarlı, öncü, devrimci kamu emekçilerini büyük görevlerin beklediği açıktır.

KESK'e hakim olan bürokrat-icazetçi sendikal anlayışlar bu tablonun sorumlusudurlar. Genel kurullarda sorumlulardan hesap sorulmalıdır! Sermayenin saldırılarına karşı sınıf sorumluluğuyla hareket etmeli, militan ve meşru mücadelemizin kazanılması için sınıf çıkarları etrafında kenetlenmeliyiz.

Devrimci, öncü kamu emekçilerinin bu süreci karşılayabilecek güce ve inanca sahip olduğunu biliyor ve göreve çağırıyoruz.

Sosyalist Kamu Emekçileri

Kamu Emekçileri Bülteni Özel Sayı: 179 ● Fiyatı: 200 000 TL ● Şubat 2005 ● Sahibi ve S. Yazı İşleri Md.: Gülcan CEYRAN ● EKSEN Basım Yayın Ltd. Şti. ● Mollaşeref Mah. Millet Cad. 50/10 Fatih/İstanbul ● Tel/Fax: 0 (212) 534 32 39 ● Baskı: Özdemir Mat. İST